

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általunk katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Főszerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytösdékben.

Saára Gyula dr. programmbeszéde.

Székesfehérvár, jan. 15.

Vasárnap délelőtt 11 órakor mondotta el programmbeszédét Saára Gyula dr. ügyvéd, a függetlenségi és 48-as pártnak mind mai napig ellenjelölt nélkül álló képviselőjelöltje, kinek programját alább egész terjedelmében közöljük. Álláspontunkat persze nem fűdi mindenben, ami természetes is. Hiszen ismeretes dolog, hogy a *Fejérmegyei Napló* multjához, hagyományaihoz hiven a *néppárt lobogója alatt áll.* Tény azonban másrészt, hogy a program, amelyet Saára Gyula dr. vasárnapi beszédében adott nemcsak a szónok közbecsülésben álló egyéniségénél, népszerűségénél fogva váltott ki általános tetszést s nemcsak ezért lett mondhatni minden ízében, minden passzusában előlünk is rokonszenvesse, hanem kiváltképen azon közös érintkezési és találkozási pontoknál fogva, amelyek manap minden jóvaló magyar embert egy táborba gyűjtenek, a koalíció standárja alatt. Ez a becsületes érzelmközösség hoz bennünket is most ad hoc politikai szövetségbe azzal a párttal, amelynek egyik önzetlen, régi bajnokát küldi e város szeretettel s büszkeséggel néhány nap mulatán szinte közfelkiáltással az ország házába.

A programról még annyit kívánunk megjegyezni, hogy a bevezetés szubjektív vonatkozásai mellett, amelyet gyöngédérszerű szivekre találtak a hallgatókban, különös érdeklődést keltettek a populáris jelöltek a *katholikus autonómiára, a létminimumra, a progresszív adóra* s a *ingyenes népoktatásra*, ugyancsak a *magyar ipar fejlesztésére* vonatkozó fontos kijelentései. Kivált a tekintélyes számban megjelent *kereskedelmi szocialista* választók helyeselték ezeket.

A dekoratív részleteket illetőleg — *Holly Géza* dr. ügyvéd megnyitó-beszéde után küldöttség ment a jelöltek, amelynek tagjai voltak: *Erdőssy Bódog, Langraf Lajos, Németh István* és *Vásárhelyi-Szabó György.*

Saára Gyula dr. csakhamar élénk éljenzés közben lépett az emelvényre s a következő programbeszédet mondotta:

Milyen tisztelt választó közönség!

Kedves Polgártársaim!

A függetlenségi és 48-as párt zászlaján, melyet bizalmuk az en, mint e város egyszerű polgára kezébe adott, 1848, vagyis azon évszám ragyog, midőn a nemzeti függetlenség lánglelkű apostola, Kossuth Lajos, a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméinek érvényt szerezve, ledöntötte az előlelt bástyáját s kitorolhatatlan betűkkel véste a nép szívébe, az egyenlő szabadság, egyenlő jog és egyenlő kötelesség örök igazságú tanait.

A székesfehérvári függetlenségi és 48-as párt álláspontja, mindenkor az 1848-iki sarkalatos törvényeken álló közjogi ellenzék álláspontja volt.

Ezen elvekkert küzdöttem én önökkel együtt

igen tisztelt polgártársaim több mint negyedszázadot haladó idő óta.

Mint a székesfehérvári függetlenségi és 48-as párt és kör évtizedet haladó időn át elnöke, ezen elvekhez való tántoríthatatlan hűséget és lelkesedést, az elvek megvalósítása körüli szilárd akaraterőt, a politika és közügyek terén való hazafias önzetlen működést követeltem mindenkor, az önök megbizásából és az önök nevében a jelöltől, kinek kezébe adtuk pártunk szeplőtlenül és becsülettel megörzött zászlaját, hogy vigye diadalra.

A székesfehérvári függetlenségipárt zászlótartója kezéből kihullott a zászló, s bizalmuk az önök sorából, az önök oldala mellől személyemben jelöli ki az egyszerű polgárt, a szerény közkatonát, hogy legyen zászlótartója és képviselője Székesfehérvár város független érzelmű polgárainak s vegye kezébe a volt vezér kezéből kihullott zászlót, melyre szeretett édes hazánk függetlensége, szabadsága és önállósága van felírva.

Igen tisztelt Polgártársaim!

Midőn önök, mint e város függetlenségi és 48-as pártjához tartozók és elveikkert tántoríthatatlanul ragaszkodók, s a függetlenségi elveknek hű harcosai, a képviselőjelöltséget nekem felajánlották és én azt elfogadtam, a maga teljességében átérteztem a feladat nagyságát, melynek keresztülvitelére vállalkoztam.

Teljes tudatában vagyok annak kedves polgártársaim, hogy az én kezembe nem azért adták a zászlót, hogy az önök és a város érdekeit, előkelő állásom, nagy befolyásom, vagy fényes tehetségeim által mozdítsam elő, mert hiszen ily képességekkel nem bírok; — hanem azért bízták reám és adták kezembe a zászlót, mert ismerik életemet, ismerik meggyőződésemet, politikai multamat és a közügyek terén szerény működésemet s így, mint cselekvéseim és közéleti működéseimnek közvetlen tanúi és bírói, feltalálni velük bennem azt az egyszerű, de kitartó harcost, ki valamint a multban, úgy a jövőben is szíve teljes érzetével szerény tehetsége és minden erejével tántoríthatatlanul, kitartóan és lelkesedéssel fog küzdeni szeretett édes hazánk függetlensége, önállósága és szabadságáért, egy városunk java és polgárainak érdeke és jólétéért.

A nagyra vágyást sohasem ismertem, sohasem vágytam kitüntetés és elismerésre, megelégedésem, megnyugvásom és boldogságom mindig azon nemes küzdelemben találtam, mely küzdelemben az édes haza és városunk érdekében mindig az önök sorában folytattam, s amely küzdelemhez mindenkor az önök igaz lelkesedése adta meg nekem az erőt és kitartást.

Mint az édes haza és városunk polgára, kötelességemet, melyet hazámnak és városunknak tartozom, mindig hiven és lelkiismeretesen ohajtottam teljesíteni, mert meggyőződéseim, hogy az, aki kötelességeit hiven teljesíti, ha iránta az egész világ igazságtalan lenne is, még mindig boldogabbnak fogja érezni magát annál, ki iránt mindenki méltányos, de ki magát tulbecsüli, vagy kit szeretet környez, de ki szeretni képtelen.

Erheti-e nagyobb és szebb kitüntetés a kötelességgert teljesítő polgárt mint az, ha polgártársai, a nemes küzdelemben bajtársai, szeretetűk, megbecsülésűk és elismerésűknek azzal adnak kifejezést, hogy maguk közül, soraikból kiemelve, kezébe adják a zászlót, mely alatt oly hosszú időken keresztül küzdöttek meggyőződésűk és élvekkert diadaláért.

Elttem ezen legszebb pillanatában, azon ki-

tüntető bizalmukért, hogy nekem a függetlenségi és 48-as párt képviselőjelöltséget felajánlották, fogadják hálás köszönetem, de fogadják egyszeres-mind igaz és férfias ígéretem, hogy a zászló tisztaságát és becsületét mindenkor és minden időben, hiven és tántoríthatatlanul megörizni és megvédeni fogom.

Politikai álláspontom ismerik, hiszen egy negyedszázadot haladó időn át küzdöttem önökkel együtt a függetlenségi és 48-as párt zászlaja alatt, az 1848-ik évi sarkalatos törvényeken álló közjogi ellenzék álláspontjának és programjának megvalósításáért.

Lelkem egész erejével, teljes odaadással fogok tehát küzdeni a közjogi ellenzék legszenvedőbb céljaiért; — szeretett édes hazánk önállósága és függetlenségeért, vagyis a szuverén Magyarorszáért a perszonálunio alapján.

Legyen szeretett édes hazánk független és szabad állam, mely királyával szabadon, menten minden idegen befolyástól intézze ügyeit!

Megvalósítására töreksem mindazon jogoknak, melyek a függetlenségi sarkalatos elvekben befoglaltatnak, vagyis küzdeni fogok az önálló hadügyi, önálló pénzügyi, önálló külképviseleti és önálló vámtérületért, mert meggyőződéseim és hitem, hogy míg ezen sarkalatos elvek megvalósulva, s a függetlenségi párt által kiküzdve nem lesznek, szeretett édes hazánk teljesen önálló és független állam nem lehet.

Meg kell erősíteni, újra szervezni és a legmesszebbmenőleg kiterjeszteni, törvényhatóságaink autonómiáját, fokozni kell azoknak ellentálló képességét, hogy a jövőben alkotmányunknak erős védbástyái legyenek.

Küzdeni fogok, hogy a magyar állam szervezete teljesen nemzeti legyen, a magyar nyelv, mint állami nyelv minden intézményben érvényesüljön.

Küzdeni fogok az irányban, hogy a magyar birodalom nyelve, címere és zászlója külföldön éppen oly mérvben érvényesüljön, mint Ausztriáé.

A hadsereg magyar része legyen magyar, nyelvben, oktatásban, tisztikarban és szolgálatban.

Népoktatásunk ingyenes legyen, tanulja meg minden magyar polgár az állam nyelvét, az állam állitson megfelelő iskolákat.

Köztisztviselőink függetlenségét, felelősségét és szolgálati rendjét törvényileg kell megállapítani: hivataluk és állásuknak megfelelően kell fizetésüket emelni és rendezni.

A római katolikus egyháznak legyen autonómiája. A vallásszabadságnak vagyok hive, mindenkinek vallását egyaránt tisztelnem és becsülnöm, mert én embertársaim nem vallásuk, hanem egyéni értékük szerint mérlegelnem és osztályozom. Legyen magyar nemzeti jegybank.

Ellenzem a katonai létszám szaporítását és a hadügyi költségek emelését, mert számolva a szomorú és mostoha viszonyokkal, midőn a magyar nép a különféle ingyenes és nemegyes adók sulya alatt majd leroskad, a legnagyobb méltánytalanság és igazságtalanság volna tőle olyan újabb anyagi áldozatokat követelni, melyek teljesen improduktív cél kielégítésére szolgálnának és az állam anyagi erejére olyannyira békítőlag hatnának, hogy lehetetlenne tennék a szükséges, elodázhatatlan, produktív és korszerű alkotások megvalósítását.

Magyar királynak kell, hogy Magyarországon állandó udvartartása legyen, a magyar nemzet ezen régi óhajának megvalósításáért küzdeni fogok.

Mai lapunk 4 oldal.

Ma már a közérzetembe ment át a jelszó: Magyar ipart a magyarnak! Nem is magyar az, aki nem így gondolkodik. Ez nem program ma már, hanem közhaj, amely elől kitérni nem lehet és nem szabad.

Elszorul a hazája sorsán aggódó, minden igaz hazafinak szíve, mikor látja, hogy a multban a haza erős oszlopát képező kézműiparos osztály mint küzd a megélhetés nehéz gondjaival, mint fogyni és pusztulni, mert mint sorvasztó betegség úgy nehezedik reá idegenből, — mert nem védi őket a vámsorompó — Ausztria gyáripára, bent pedig a jó ipartörvény hiányában, a jogosulatlan tőke versenye, s a felburjánzott kontinens ezrei.

Iparosaink érdeke a legmostohább elbánásban részesült a multban, úgy a magyar parlamentben, valamint a kormány és törvényhatóságaink részéről.

Teljesen jogos tehát iparosaink elhatározása, hogy ők olyan jelöltek zászlaja alatt sorakozzanak, kik az édes haza önállósága, függetlensége nagy eszméi mellett, a magyar iparosok érdekeinek védelmét is zászlajukra írják.

Mintegy 28 évvel ezelőtt, egyetem tanulóim bevégzése után, a közéleti munkásságomban első utam a székesfehérvári iparosok táborába vezetett.

Azóta harcosa vagyok érdekeiknek, mint testvér testvérel egyesülve, az ügy iránti igaz lelkesedéstől vezérelve, s velük együtt érezve állottam azon zászló alá, melyre a magyar ipar felvirágozása és iparosaink jobbléte van felírva.

Azt hiszem, hogy negyedszázadot meghaladó együttműködés után nem kell bonyolultabb kifejtésem az iparosok érdekében követendő eljárásom, de meg lehetnek győződve arról, hogy a legközelebbi jövőben, mikor az új ipartörvény tárgyalásra kerül a magyar parlamentben és ha e város választó polgárainak bizalmából mint képviselőnek módomban áll, akkoram lesz ezen törvénynek hozatalába befolyni, a legjobb tudásom, minden erőm és tehetségem s az ügy iránti igaz lelkesedéssel azon fogok törekedni, hogy iparosaink jogos érdekei megvédessenek, bajuk orvosoltassanak.

Minden erőmmel és igyekezettel fogok törekedni arra is, hogy a magyar iparosok a katonai és hadügyi felszerelések szállításában a lehető legnagyobb arányban részesüljenek.

A magyar földmivesszék képezik édes hazánk életadó gyökerét!

Városunkban, hol a főváros közelsége folytán iparunk és kereskedelmünk pang, kiváló szerencsénk, hogy földmivesszék megőrizve elődeink hagyományait és erkölcsait, az ő szorgalmuk, kitartó munkásságuk által nemcsak fenntartani igyekeznek az apáiktól reájuk maradt vagyont, de helyes és takarékos életmódjuk által még jó részben képesek vagyoni gyarapodásuknak alapját is megvetni.

Általában azonban édes hazánk gazdalkozsága a lét és nemlét nehéz problémája előtt áll.

Elszomorító képet látjuk lépten-nyomon ama kétségbeesztő küzdelemnek, melyet földmivesszék anyagi létük s megélhetésükért folytatnak.

Kétségbeesztő a földmivesszék kívánódásának óriási aránya, mely méltán dobogtat meg minden magyart.

Mindnyájan tudjuk, mindnyájan látjuk a bajt s átérzzük a helyzet fenyegető komolyságát és ha keressük a kibontakozást, a helyes orvoslásnak egyedül módját, csakis egy igazságos és méltányos, a gazdalkozság érdekeit szíven viselő politikában találjuk, mely a kisebb mezőgazdaságok létesítésére, a kisbirtok, a létminimum és a megélhetés szükséges eszközeinek megvédésére, egy igazságosabb alapra fektetett egy új fokozatos adórendszer megalkotására irányul, t. i. hogy a földadó legyen arányos, a nagyobb adót viseljen, a fogyasztási adók pedig, az életfenntartáshoz szükséges cikkeknél részben leszállítsanak, részben eltöröltsenek. Ezen nagy és nemes nemzeti feladatok megvalósítására minden igyekezetem és erőmmel törekedni fogok.

Kereskedelmünk pang, kereskedőink szintén a megélhetés nehéz gondjaival küzdenek, azok érdeke és javának előmozdítását kívánva lelkesen vislem és azokért küzdeni és harcolni fogok.

Mint hogy pedig honi iparunk és kereskedelmünk felvirágozását és fellendülését, valamint

földmivesszék jobblétét csakis az önálló vámtérület megalkotása és alkalmas védvámok felállításával remélhetjük, minden erőmmel s teljes lelkesedéssel fogok résztvenni ama nemes küzdelemben, melyet pártunk az önálló vámtérület érdekében folytat.

Mint a munka embere mindenkor és minden időben lelkesen és szívemen viseltem a munkások érdekeit.

Pártunk feladatának tekintem a munka és munkás osztály kérdésének olyképeni megoldását, hogy a munkások szervezete nemzeti irányú és úgy az államnak, mint a társadalomnak erős oszlopa legyen.

Kívánom, hogy korszerű munkássági intézmények és törvények alkottassanak, a munkaközvetítés országosan rendeztessék, állandó munkássági bizottság szerveztessék, mely a bazaros munkások és szervezetekkel és munkaadókkel egyetértésben legyen hivatalos, a munkássági nagy kérdéseit, úgy a munkaadók, mint a munkások megelégedésére megoldani.

A jogegyenlőség, a függetlenségi és 48-as párt zászlajára van írva!

A jogegyenlőség képezi a szabadság alapkövét!

Azért híve vagyok az általános és titkos választójog behozatalának a függetlenségi és 48-as párt programja alapján.

Városunk közügyei érdekeiben, valamint a multban, egy a jövőben is önökkel akarok dolgozni és munkálkodni.

Minden erőm, tehetségem és igyekezettel azon leszek, hogy szeretett városunk felvirágozását előbbre vihessim s városunk polgárainak érdekeit szolgálhassam és előmozdíthassam.

Fáradhatatlan kitartással fogok küzdeni, a város jogos és törvényes igényeinek érvényesítésén.

Küzdeni és harcolni fogok azért, hogy a városok és községek kárpótlást nyerjenek az állam részére teljesített nagy költséggel járó munkáikért. Mélyen tisztelt Polgártársaim!

Midőn a különböző politikai alapon álló pártok szöveteztek egymással, hogy a nemzet ügyét és igazát nemcsak egy párt, hanem az egész nemzet védelmezze, midőn a szövetezett pártokból alakított kormányba a függetlenségi és 48-as párt vezérferfiát is beléptek, mely aggodalom fogott el, vajjon a függetlenségi párt részéről nem vezet-e ez elvadásra?

Aggodalmamat azonban teljesen eloszlatta Kossuth Ferenc a függetlenségi és 48-as párt lelkes vezére és elnöke újév napján mondott beszámolójában, hogy mikor a koalíciós kormány átvette az ország ügyeinek kezelését egy tisztán körvonalazott programmal, abban nem volt egy szemernyi elvadás sem a függetlenségi párt részéről.

Mily megnyugtató reánk Kossuth Ferenc pártunk elnökének az ország színe előtt nyilvánosan tett kijelentése, hogy a jelenlegi koalíciós kormány a közgazdasági önállóság létrehozatalán dolgozik és egész sorozatát iparkodik keresztülvinni oly alkotásoknak, melyeket a függetlenségi párt az ellenzék pajzsaírói hirdetett.

Vagyis igen tisztelt polgártársaim Kossuth Ferenc pártunk vezére adja nekünk a biztosítékot, hogy az országos függetlenségi és 48-as párt a koalíciós kormány alatt is a maga szempontokat tisztaságában tartja fenn elveit, őrzi és erősíti meg különállásukat, elvei megvalósítása érdekében mindent elkövet minék igazságában kotelkedni nem lehet.

Most pedig midőn szívem mélyéből mondom halás köszönetet bizalmukért és szíves türelmükért, Kossuth Ferenc pártunk vezérének óhajával zárom beszédem: Adja a magyarak Istené, hogy minél előbb felepfülhessen a független és hatalmas magyar haza, melyben holdig nemzet, szabad nép fog lakni, teljes egyetértésben!

— Eljen szeretett édes hazánk!

A hallgatóság, amely zsúfolásig megtöltötte a tágas termet tetszéssel fogadta a beszédet s gyakorta szakította félbe a szónokot éljenzésével.

Szóra Gyula dr. programbeszéde után még Csöppenszky Mihály dr. ügyvéd szólott tüzes, rövid beszédben, mire Holly Géza dr. ügyvéd a gyűlést néhány buzdító szóval bezárta. A

választók kalapjukban a függetlenségi pirosóval sűrű rajokban lepték el az utcákat a beszéd után s a program részleteit latolgatva a választás esélyeit kalkuláltgatták a program részleteit. A jelölt általános ünneplés közben vált meg a választók sokaságától.

ÜJONSÁGOK.

Székesfehérvár, jan. 15.

A gyilkos szociáldemokrácia.

Éjszakai merénnyel a vásártéren.

Számtalan esetben megmutatta már a szociáldemokrácia Magyarországon, hogy öblös torkában az unalomig emlegetett egyenlőséggel a legnagyobb erőszakosságtól, de még a gyilkoktól sem riad vissza, ha öns érdekei úgy kívánják. Az esztergomi esetnek, ahol egy keresztény szocialista munkást meggyilkoltak, csaknem mása akad Székesfehérvárott, ahol eddig még ismeretlen gonosztevők, a nemzetközi téglaszínű lobogó táborában, kelepcebe csaltak egy becsületes fővárosi munkást, erdénies, szegény családapát, hogy — megöljék. Még ez nem is elég, örökös tervük végrehajtását a keresztény szocializmus köpenye alatt, egy hazafias munkás tisztos nevének cégére alatt akarták végrehajtani. Undok dolog ez, amelyetől a tisztességes társadalom megvetéssel fordul el. Jellemzők ezek az orgyilkos fegyverek a táborra is, de meg a vezérekre is és a katonákra is.

Tudósításunk a következőkben mondja el a gyalázatos bűntény részleteit:

A budapesti Schwarz-féle hordógyár munkásai több mint egy hete sztrájkban állnak. Röhlich Béla a hordógyár előmunkása azonban a sztrájk ellenére továbbra is munkában maradt. A mult hét folyamán a budapesti hordógyár körleveleket küldött széjjel az országban levő ladar szakszervezetekhez, így a helybeli famunkások szakszervezetéhez is, hogy 14—15 kádáreszetre volna szüksége — ha lehet küldjön neki a szervezet. A helybeli szociáldemokraták jól tudták, hogy a budapesti Schwarz-gyárban sztrájk van és azt is tudták, hogy Röhlich munkában áll. Elhatározták tehát, hogy Röhlichet lecsalják Székesfehérvárra és itt elbánnak vele.

Levelezésbe bocsátkoztak tehát hordógyárral Libics Imre kömvességé névében, aki nagy száka a demokraták szemében, mert otthagya a táborukat, a keresztény szocialista mozgalomnak egyik lelkes vezérémbere lett. Libicsét levelekben úgy tüntették fel, mint helybeli kádármentert. A levelezés folytán a gyár szombatn délután elküldte Röhlichet Székesfehérvárra, miután a legutóbb kapott levélben azt írták Székesfehérvárról, hogy a Fehérlo vendéglőben van 15—20 kádársegéd, aki szívesen vállal munkát.

Röhlich megérkezve a vasuti állomáson, egy 30—35 éves magas termetű szőke ember várt, aki Libics Imrénék mondotta magát: En Libics vagyok, elvezetem önt a szakszervezetbe, hogy megbeszéljük a munkások szerződését. Ezzel elvezette Röhlichet a vásártéri Fekete-féle vendéglőbe. Maga nem ment be, hanem azzal távozott, hogy csak várjon, azonnal jönnek a munkások.

Röhlich helyet foglalt egy asztalnál és várt. Míg ő a vendéglőben időzött, több munkás kinczésű egyen megfordult a helyiségben, akik feltűnően vizsgálták Röhlichet.

Ejfel felé, amikor Röhlich már nagyon megunta a várakozást egy 18—20 éves fiatal ember telepedett melléje, aki azt az ajánlatot tette, hogy elvezeti Libicshez, aki a kávéházban van.

Röhlich mi rosszat sem sejtve, utnak indult a fiatal emberrel. Alig tettek azonban száz lépést egy 20—30 tagból álló banda rátámadt Röhlichre a földre terpték és útni-veni kezdték. A megámadott Röhlich birt annyit lélekjelenettel, hogy revolvert rántva, támadói közé lőtt, mire ezek szétrobbentek. Az éppen közeledő rendőrőrszár

a támadók közül *Horváth* Mihály famunkást elfogta. Ez jelenleg a rendőrség foglya. A letartóztatott *Sláner* Jákó dr. ügyvédet neve: te meg védőjéül.

Simon Sándor rendőralkapítvány, miután megállapította, hogy a dolog tervszerűleg a demokrata szakszervezetekből indult ki, előterjesztést tett *Havranék* József polgármesternél a szakszervezetek feloszlataására.

Lapzártakor még a következő értesülést vettük az éjjeli merénylet ügyében:

A rendőrség megállapította, hogy *Rölich* megveretése a *famunkások szakszervezetéből* indult ki. Az, aki őt a vasuton várta *Libics* alnév alatt, tulajdonképpen *Gers* *Tobias* asztalossegéd, aki megszökött a város területéről. Az pedig, aki *Libics* segédjének mondotta magát, *Pitka* *Ferenc* szintén asztalossegéd. Ez is szó szerint van. A rendőrség elrendelte körözésüket.

— (Személyi hír.) *Prohászka* Ottokár dr. megyéspüspök tegnap Budapestre utazott.

— (Kinevezés.) *Kecskán* Lázló törvényszéki bírót, aki január elsején nyugdíjaztatását kérte, királyi táblai bírává nevezték ki.

— (Fejérmegye új tanfelügyelője.) A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Schaller* Flórist, a békésvármegyei királyi segédtanfelügyelőt a VIII. fizetési osztály harmadik fokozatába *Fejérmegyei királyi tanfelügyelőjévé* nevezte ki.

— (A Belvárosi Katolikus Kör) szombati teaestélye distingválta közönség részvétele mellett a szokott családias keretben szép sikerrel folyt le. Az est programja kedvesen szórakoztatta a közönséget. A férfiak *Kneifel* *Ferenc* dr. avatott, művészi karvezetése mellett két ének számmal szerepelt nagy tetszés közt. *Kelskés* *Elek* diszkrét kidolgozással *Kacsóh* „Rákóczi”-jából dalokat adott elő. Zongorán *Kneifel* *Ferenc* dr. kísérték harmonikusán. *Kommandóitis* *Gyula* monologgal mulattatta hallgatóit. Músort utána izléses hideg főlvágattat szolgált föl *Fekete* *Géza* kávésnak. az egyesület vendéglősenek fúrge gárdája. Aztán jött a párolgó tea, rövid ideig kedélyes borozgatás. Aztán ezt csakhamar asztalbontás követte s egy-kettőre kezdetét vette a virradtig tartó tánc.

A hölgyek névsora a következő:

Balogh *Ferencné* és *Mária*, dr. *Borchert* *Jenőné*, özv. *Czajlig* *Ferencné*, és *Mariska*, dr. *Csöppentzky* *Mihályné*, *Dahmer* *Gyulané*, *Flaskár* *Józsefné*, *Gadácsy* *Károlyné* és *Adél*, *Glasz* *Károlyné*, *Bella* és *Irma*, *Hegyí* *Istvánné*, *Olga* és *Jolánka* (*Seregélyes*), *Heifel* *Piroska* (*Mezőcsát*), *Héjji* *Erzsike*, *Héjji* *Imréné* és *Irma*, *Imre* *Lajosné*, *Kammel* *Józsefné*, ifj. *Kapitány* *Lajosné*, *Kartner* *Károlyné*, *Kálmán* *Lászlóné*, dr. *Kerekes* *Lajosné*, *Kiss* *Imréné*, *Kováts* *Katinka*, *Kováts* *Károlyné*, *Erzsike* és *Ilonka*, *Kücsera* *Annus*, *Lambrecht* *Ferencné* és *Mariska*, *László* *S.* *Istvánné* és *Elvira*, *Lhotka* *Istvánné*, *Mariska* és *Virma*, dr. *Mader* *Ferencné*, *Hedvig* és *Emma*, *Mayrhofer* *Ferencné*, *Mohai* *Lajosné*, és *Mariska*, dr. *Neiszer* *Mariska*, *Paulovits* *Rózsika*, *Pausch* *Rafaelné* és *Párkányi* *Aranka*, *Peuszer* *Emma*, *Schnitzer* *Jánosné*, *Margit* és *Irma*, özv. *Sebestyén* *Józsefné*, *Magda* és *Ilonka*, *Siposs* *Sándorné*, *Sólyom* *Lajosné* és *Ilonka*, dr. *Szabady* *Józsefné*, *Szebehelyi* *Anna* és *Mariska*, *Szeib* *Istvánné*, özv. *Szefű* *Ignácné* és *Kata*, *Szöke* *Istvánné* és *Mariska*, *Teleki* *Sándorné*, özv. *Vaimár* *Ferencné*, *Katica* és *Mariska*, özv. *Valper* *Mihályné*, *Vida* *Pálné* és *Iréne*, *Witzlinger* *Alajosné* és *Gyöngyike*.

— (Képviselőválasztás.) Szombaton délután 3 órakor választást előkészítő ülés lesz a városháza nagytermében *Nagy* *Ignác* választási elnök elnöklétével.

— (A főispán és az országos tüzrendészet.) A belügyminisztérium most tárgyalásokat folytat a tüzrendészeti törvényjavaslatról. A legutóbbi tanácskozáson, amely szombaton folyt le, részt vett *Széchényi* *Viktor* gróf főispán is.

— (Uj katolikus kör.) *Cecci* levelezőnk írja: Vasárnap, e hó 13-án nagy ünnepe volt a községnek. E nap délutánján nyílt meg ugyanis a mostanában alakult *Cecci* *Katolikus* *Kör*. A megnyitó ünnepély délután 3 órakor vette kezdetét *Mészáros* *István* vajtai plebánus egyházi — és *Witt* *Vilmos* dr. a kör világi tagjainak jelenlétében. Az alakuló gyűlés jegyzőkönyvének fölolvastása után *Fojtán* *József* alelnök mondott ünnepi beszédet. Leikesen, tüzesen. Utalt a katolikusok kötelességeire az egyesületi életben s a katolikus körök hivatását fejtegette. *Révész* *Arnold* tanító tartalmas fölolvastást tartott. *Witt* *Vilmos* dr. temperamentumos záróbeszéde után még sokáig maradtak együtt az új kör tagjai. Uj kör, új örösz. Lobogjon fényesen, jelöljön utat s melegítsen is.

— (Uj ügyészségi megbizott.) Az igazságügyminiszter *Scherer* *Kamill* dunaadonyi járási szolgabíró a székesfehérvári ügyészség kerületébe ügyészségi megbizottul rendelte ki.

— (A Mantz-ovoda) ünnepélyes megnyitása a közbejött akadályok miatt e hó 28-án lesz. Ekkor leplezik le *Mantz* *János* kitűnően sikerült arcképét is, amelyet *Marion* *Jakab* főreáliskolai tanár festett. Az emléktábla leleplezését kénytelen volt a bizottság a tavaszra elhalasztani, a mennyiben a téli hideg esetleg tönkretenné a friss falazást. Az emléktábla rövid idő alatt teljesen elkészül *Havranék* *Antal* műtermében, aki nemes ambícióval fáradozik a szép mű létrehozásán.

— (Kinevezés.) A székesfehérvári pénzügy igazgatóság *Stark* *József* díjazott adóhivatali gyakornokot a székesfehérvári adóhivatalhoz díjaz gyakornokká nevezte ki.

— (A népakadémia.) A székesfehérvári Katolikus Legényegylet vasárnapi népakadémiai előadását *Katona-Horváth* *István* belvárosi plebános tartotta a nála megszokott tartalmassággal, ötleteséggel, formatökélyvel. Volt még szavazat, monolog s műkedvelői színelőadás, élénk látogatottság mellett.

(Gyászrovat.) *Gyulai* *Gaal* *Lőrinc* föld-birtokos, e hó 11-én elhunyt Budapesten a halál-doklok szentségeinek fölvétele után 63 ik évében. Tegnap temették *Boglárón* a családi sírboltba. Széleskörű rokonság gyászolja, köztük *Gaal* *Gaszton* országgyűlési képviselő és neje *Chernel* *házi* *Chernel* *Jozefin*, özevgy *Gaal* *Ernőné*, eürmenyesi és karánsebesi *Fiath* *Sarolta* gyermekeikkel.

— (Hirtelen halál.) Megdöbbenő gyorsasággal végezett a halál ma éjjel egy derék, jobb sorsot érdemlő fiatal élettel. *L. Kiss* *Lipót* déli vasuti rajzoló tegnap este meg vidám családi körben töltötte idejét. Éjjel hirtelen rosszul lett s mire itje felesége a házban levők segítségéért sietett, térje meghalt. Szívrozásihűdés érte. Ugy látszik, hogy régi szivbaja ölte meg a szimpatikus, csinos fiatal ember iránt, aki csak 30 éves volt, valamint ifjú neje szül. *Bartusék* *Amália* iránt, akivel csak egy évig élt boldog házasságban, általános a részvét. Temetése holnap délután lesz a *Pirosalma*-utcából.

— (Soponyai Köpenick.) A napokban a soponyai postahivatalba egy magát *Hevesi* *Lajos* posta és táviradbiztosnak nevező fiatalember állított be és előadta, hogy hivatalvizsgálat céljából jött. A postamesternek gyanusnak tint fel az idegen és igazolásra szólította fel. Ez igazolás helyett gorombáskodni kezdett és a dolog vége az lett, hogy birokra ment a postamesterrel, aki azután kidobta a rovaszó urat. Később kiderült, hogy *Hevesi* *Lajos* közönséges csaló. A csendőrség most keresi. Szóval Soponyán kicsinyben ismétlődni akart a köpenicki eset, de a postamester támoskodásán hajótörést szenvedett.

— (Egy kis féltreírás.) A napokban történt. *Zichy* *Jánosné* grófné kellemes szórakozást akart szerezni a személyek körül szolgáló női alkalmazottainak s vasárnap felpakolva valamennyit, behozta őket Fehérvárra s elvitte valamennyit a színházba. Hadd élvezzék a hazai művészet produktumát s egy csomó kellemes emlékekkel gazdagodva örömmel gondoljanak vissza a kedves délutánra. Az előadás szépen ment s kivívta a nézők teljes megalégedését. Színház után nehéz lévén egyenesen hazamenni *Ujfalura*, a grófnő oszonnáznai kívánt s bement a legköze-

lebbi utba eső kávéházba, az *Elitét*be. A leányok természetesen utána. A pincérek tágrameresztett szemekkel néztek a kissé szokatlan csoportra — egy idősebb hölgy s öt-hat fiatal leány — s azt hívték, hogy legokosabb lesz, ha a kényes keleti kérdést úgy oldják meg, hogy kijelentik:

— Bocsánat! minden hely le van foglalva. A grófnő nézett egyet, aztán másfelé indult. Bement a legközelebb eső *Hungaria*-kávéházba. A pincéri talentum itt nem állította talpra a *kolombus* tojást, s nem jelentették ki, hogy hely nincs, hanem végignézték a letelepedést s a rendőri tudományt hívták segítségül. Zavaros *Aladár* rendőralkapítvány csakhamar megjelent s egyenesen a grófnő asztalához tartva. Kifogástalan udvariassággal igazolásra szíjlította fel.

— *Zichy* grófnő vagyok *Ujfalura*! — mondotta a hölgy.

— Bocsánat! de ezt más is mondhatja. Mit volt mit tenni, segítség után kellett nézni. Szerencsére a közelben találták *Fiath* *Imre* föld-birtokost, a ki ismerve a grófnőt, rövidesen felvilágosította a kapitányt a kellemetlen, de a mai világban mégis érthető félreértésről.

— (Felültetett asszony.) *Takács* *Istvánné* helybeli lakosnőnél a múlt év májusában egy gépjűgnyök járt, akinél az asszony egy *Singer*-gépet rendelt. *Takácsné* még az nap meg is kapta a gépet, de mert azon nem a *Singer* név, hanem *Rundschieff* állt nem akarta elfogadni. Az ügynök azzal nyugtatta meg az asszonyt, hogy a *Rundschieff* a *Singer*nek német fordítása. Később azonban *Takácsné* mégis csak rájött, hog, felültették; most már nem akarta a gépet kifizetni, hanem követelte, hogy vegyék azt vissza tőle. Erre a cég *Stern* *Adolf* és *Jakab* perelték az asszonyt, még pedig *Pápan*, ahol a pert meg is nyerték. Láttuk a derék *Stern*eknek a megrendelő levelét is, amelyen *Takácsné* a megrendelést tette. Ezen az áll, hogy *Stern* *Adolf* és *Jakab* székesfehérvári cég. Miután a rendőrség a *Pápan* megtartott tárgyalás irataiból arról győződött meg, hogy a *Stern* *Adolf* és *Jakab* szűcsi bejegyzett cég, eljárást indított ellenük, hogy megrendelő lapjaikon miért használják a székesfehérvári cég jeizest. Természetesen, hogy *Takácsné* az ítélet alapján fizetni kell, *Stern*ek pedig tovább csinálják az üzleteket.

— (Szétrombolt méhes.) *Csinos* *János* zámolyi tanírónak márs régebb idő óta elkezeredett ellensége *Márh* *György* ottani lakos. *Márh* a napokban azt a bosszút eszelte ki a tanító ellen, hogy annak méhesét teljesen szétrombolta és tizenégy kaptár méhet kidobált a hóra. A tettest, aki beismerésben van feljelentették a helybeli királyi ügyészségnek.

— (Rendőri hírek.) *Pronai* *Istvánné* helybeli lakos felett jogtalan cselűközvetítés címén ítékezett a rendőrség. *Pronainét* *Zavaros* rendőralkapítvány 200 korona pénzbírságra, esetleg tiznap napi rendőri elzárásra ítélte. — *Kocsis* *Ferenc* kertálja utcai lakos boros fölvet beverte *Barta* *Károly* forgó utcai lakos ablakait. A rendőrség *Kocsist* 8 korona kártérítésre és 1 napi elzárásra ítélte. *Schmidt* *István* mázolőségét jogtalan iparüzés címén 20 korona pénzbüntetésre ítélte a rendőrség. *Berger* *Armin* vendéglős 15 korona pénzbüntetésre ítéltette, mert egy nála időző külföldi vendéget nem jelentett be.

(Köszönetnyilvánítás.) Mindazok, kik Isztemben boldogult ferjem *Faibl* *Ádám* elhunyt alkalmával ravatalára koszorút küldtek vagy a végtisztességen megjeleni vesétek voltak, fogadják ez uton halás köszönetemet. Özv. *Faibl* *Ádámné*.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A filharmonikusok III. hangversenye.

A társaság lokális életének messzire látszó etapja marad az elmúlt filharmonikus-vasárnap. Művészeltek közvetlensége tárult föl műértőknek és műpártolóknak számára nagy, intelligenciára kimagasló s külső megjelenésével is kellemesen ható sokasága előtt, akik csodálatosan meleg impressziókat fogadtak szívükbe s távoztukban a zenei élet föllendítésé-

nek apostolkodására tettek fogadalmat lelkük mélyén. Szinte káprázatos sikere volt ennek az estének. Pedig annyi mindenféle külön akadékoskoppott utjában. Hiába. Wahre Kunst bricht sich selbst Bahn. A pesszimizmus, amely bizonyos oldalról mintha mesterségesen szitva nyomult volna az est felé, hogy sikerében megakassza, szerencsére teljesen hatástalan maradt. A jegyek elkeletek. A székek megteltek. Az anyagi siker felől nem lehetett kétség. Jött az érem másik oldala. A fényesebbik. Az erkölcsi hatás. Hát az meg valóságos triumfus volt a muzsáknak.

Itt most szinte a riport barázdába kell át-billegnünk. De hiába, a helyzet ez idő szerint olyan, hogy ezt az állítást valamennyire meg kell világítanunk. Bizonyos bizalmatlanság párolog föl ugyanis innen-onnan néha napján a filharmonikusok legutóbbi csoportosulása után s most kínálkozik rá alkalom, hogy ezt a kódot minden tekintetben eloszlassuk.

A mi a hallgatóság képét, az erkölcsi siker egyik fokmérőjét illeti, a Szent Istrán-teremben amelynek strukturális szépségeivel évek során át sem telhetik be az ember s amely a maga lehetőségei látványával, szűzies fényességével annyi tiszta hangulatot vált ki, amellyel hogy esteről-estére más és más, mintha csak egyénisége volna, mintha csak hozzásimulna egy-egy nagyszabású műsor érdemi részéhez — a muzsikális, zenekedvelő közönség sorainak élén ott állt maga *Prohászka Ottokár* megyéspüspök is, aki feszült figyelemmel s láthatólag nagy műveléssel hallgatta végig a programot valamennyi számát, aztán ott volt a notabilitások sorában *Römvy-Horváth Jenő* altábornagy, *Koncz Frigyes* ezredes, dandárparancsnok, *Stebenlitz Béla* ezredes, valamint *kesenyei László* Albert ezredes, csendőrküldési parancsnok és mások. A hallgatóság zömét viruló hölgyközönség, szép lányoknak, asszonyoknak illatos koszorúja adta ki. A fekete polgári kabátokat sűrűn tarkította az uniformis s helyenkint jöleső változatossággal a papi talár. Kevés kivétellel minden számtalozó tagja ott volt a város muzsikális s artistikus életének. Ehelyütt kell még az erkölcsi siker javára könyvelnünk azt a diszkrét s a periferiákon nem egyszer szokatlan magatartást s viselkedést, amelyet ez a magas színvonalú közönség a maga csendes méltóságával tanusított.

Ezzel a közönséggel bizvást vállaltatja missióját a filharmonikusok csoportja, amely a vasárnapi bemutatkozással oly tetszetos formában mutatta meg, mennyire szíven viseli ezt a hivatást, a város zenei életének fokozatos fejlesztését s a művészi érzésnek és izlésnek nevelését. Próféciákba nem bocsátkozunk ugyan, de azt a jövődöndő bizvást s bátran megköszönhetjük, hogy a művészgárdának olyan összetartása s áldozatkész ügyeszerete mellett, amellyel most és mostanáig dolgozott, viszont a közönségnek olyan lelkes érdeklődése, részvétele s együttérzése mellett, amellyel most találkozott: tökéletesen be tudja s be is fogja tölteni ideális rendeltetését a Zenekedvelők Egyesülete.

A dokumentatív részletek lezsegezése után már most rátérhetünk az est belső valójaira. Ki kell emelnünk elsősorban is a *programm izléses összehállítását*, amely oly szerencsés sokoldalúsággal s minden irányban körültekintő gondossággal vette figyelembe a muzsika, a muzsikások s a filharmonikus hallgatóság izlését. Tekintettel volt ugyanis ez a program azokra, akik a könnyű klasszikus, ugyisint azokra, akik a poilon, hatalmas zenét s végül azokra is, akik a fulbemáso, érzelmi muzsikát kedvelik. A programmi egybeállítása s kidolgozása olyan, hogy benne mindenki megtalálja a magat. Amint ezt a továbbiak során egy-kettőre alkalmunk lesz kimutatni.

Itt van mindjárt az első szám: Mozart „Aszsonyhüségé.” (Così fan tutte.) Vajjon nem volt-e Mozartnak ez a nyitánya, a halhatatlan mesternek ez az örökség opusa, amelyet halála előtt egy évvel írt, gyermekes, naiv, könnyed? A fatuvók mintha a női hüség örök témáját fejegettek volna különféle hangszinben. Mintha a pódiumon — harmóniában a szép hallgatósággal — megannyi harmatos asszonyi száj csicseregett, gügyögött, csacsogott volna. Igazán mestermű ez a nyitány. Hisz ebben a zenében minden oly domboru, kifejezésteljes, kristálytisza,

jóformán kézzelfogható. Híjjával minden idegrázó mesterkedés diásonánájának. Csakugyan isteni muzsika, aminőben csak Mozarttól lehet észülni. A technikai kivétel semmi kívánalmatól sem hagyott maga után. Mozartnak olyan interpretációját nyújtotta, aminőt ma ritkán lehet hallani.

Bizonyos ellentétet állott szembe a naiv muzsikával a programban Beethoven két zene-száma, amelyek nemcsak a szólísták technikáját igénylik, hanem az orkesztrális kíséret jelentékeny közremunkálását is. Itt látjuk a naiv Mozarttal szemben Beethoven forrongó lelkét. Beethoven nagy alkotásainál ugyanis a következő tényezők játszanak szerepet: mindenekelőtt a lélek mély-sége, aztán a szólista virtuózus technikája, végül az orkeszter rutinrozzott, rendkívül figyelmesen átgondolt kísérete. Az orkeszter a műsor zongora hanglevő két számában, úgy a C-moll zongora hangverseny I. tételében, mint a hegedűhangverseny I. tételében, amint az operák nyitányában szokás, nagyszabású bevezetésében előre jelzi azokat a vezermotívumokat, amelyek később a hangverseny folyamán különböző változatokban vonulnak föl. A zongorakoncert bevezetése misztikus s a C-moll kiscsere éptül föl. Annál pompásabban s ünnepélyesebben csendül meg aztán egy másik főcsöze amely újabb motívum kidomborításával a rokon Es-dúrba megy át.

Ami a kivittelt, a játékot illeti meg kell jegyeznünk, hogy *Hatus Gaborne* urnőben olyan zongorajatekóst ismertünk meg, aki nemcsak kiforrott, tiszta technikával rendelkezik, hanem az oly szép frazzozást is teljes mértékben érvényre tudta juttatni. Játékát zeneleg átgondolta és helyesen fogta föl. Ragyogóan szép volt a kadencia, amelyben a koncertnek már előadott vezérgondolatát még egyszer fölelelendnek, csak hogy most már modern virtuozitással. Hiszen Liszt írta ezt a kadenciát!

A hegedűkoncertet illetőleg: Beethovennek tudvalevően csak egy hegedűhangverseny van a zeneirodalomban, hanem ez aztán párszáz alkalos a hegedűirodalomban. Előkelőségének magaslátát egy zenemű sem közelíti meg. Mint már említve volt, ezt a koncertet is az orkeszter elő-játéka vezette be. Ez a koncert éppen nem igényel forrongó, szilaj játékot, hanem igemis komoly, határozott, milyen gondolkodó, tökéletes muzsikust kíván. És ennek a kívánásnak mindenben megfelelt *Tommi Béla*. Ily mély fölfogással még nem is hallottuk soha a mi közszere-tében álló házi virtuozunkat. A nemes előkelőség sugárzó koncertet *Tommi Béla* helyes interpretálással adta elő. Tiszta intonációja, kiválóan szép hosszúülekzetű vonókezelese tette lehetővé a belső nemesség kidomborodását. A szólista s az orkeszter mintha összenőtték volna játéka alatt. Mint a zongorahangversenyénél, itt is hallottunk kadenciát, amely — mint halljuk — egyenesen *Tommi Béla* tollából származik. Élénken illusztrálja ez a virtuózus kadencia is, mennyire a szó szoros értelmében volt muzsikus *Tommi*. Nagy sikere nemcsak neki termelt habérokat, — éppen születése napján — hanem a Zenekedvelők Egyesületének is bőven, amelynek ez a Beethoven-interpretáció aranybetűkkel íródik könyvébe.

Es jött a fulbemáso, érzelmi zene. Schumann „Alonképe,” amelyet igazán szébben nem is lehetne veggalmódni, mint ahogy megírta a mester s mint ahogy eladta. Pompás volt. Artistikus raffinenent s nagy érzékes jelenítették előadását. Mindez a publikumra nem is tevészette el hatását. Szinte hallani lehetett a közönség lelek-zetvételét a kettőtől figyelemű csendében.

Delikés *Liszt*-játéka akkora tetszést aratott, hogy meg kellett ismeteln.

Végeztük *Liszt*: Szózat Hymnusa! Mennyi hazafias intelem rejtek s mennyi magyaros erődüzzad ebben az igazi, tesszőkeres magyar zenei költeményben. Inadság van benne a magyarok Istenéhez, hogy adja meg nemzetet, de viszont hatalmas intelem, szózat is van benne ehhez a nemzethez, hogy rendületlenül szeresse hazáját. Csak így várhatja Isten áldását. A magyar nemzeti lelek szöval meg ebben a zenében, amelyyl *Liszt* bebizonyította, hogy magyar ver lükített szívében, ha idegenben él is s idegenben halt is meg. Különösen kiemeljük a közepetben meg-köndülő harangszót, a Hymnus előtt. Mintha templomba szövalna a magyarságot. Mit szóljunk a kompozícióról? Hatalmas s oly grandiozus

emelkedést ért el, aminőt csak az orkesztervirtuóz *Liszt* agra produkálhatott. A kényes, nehéz kompozíció előadásáról csak a legnagyobb dicséret hangján szólhatunk.

Már csak két körülményről kell megemlékeznünk. Egyik a kar fölvonulásának elvitathatlan tömeg-hatása, amely a laikusra is effektussal volt. A másik — *Frycsaj Rikárd* karnagy egyénisége. Még eddig nem esett róla szó. Am újat nem is irhatunk felőle. Mindenki tudja, nagy művészlélek ő, akinek közremunkálása egy-egy ünnepélyen bizonyára háromnegyedrésze a sikernek. Ezen a tüneményes estén is az ő művészi dirigálása, amely oly färadhatatlan, uolierhetetlen a maga nemében, köz-pontja volt a fénynek s melegségnek, amely a ritka szép hatás nyomán kiáradt. El bennünk a meggyöződés, hogy ebben a művészlélek katonában a városnak egyik legszerényebb és leg-rátermettebb nagy kultúrtenyezőjét tisztelhetjük.

Még valamit. A csodás sikerl ért filharmonikus hangversenyi csokly belépődj mellett meg kellene ismetelni. Hadd terjedjen az erkölcsi jó s az abszolút szép kultusza minél szélesebb rétegekben.

* A Vörösmarty-kör felolvasása. A Vörösmarty-kör e hó 14-én este 6 órákor tudományos felolvasást tartott, melynek előadója *Lauschmann Gyula* dr., városunk tb. főorvosa volt. Nem sok ugyan, amit a Vörösmarty-kör tesz kifelé, ámbár azért mindig tiszteletreméltó munkássággal ápolja a költőkirály személt és benne a magyar tudományos, hazafias törekvést: de amit tesz, azt nagyrészt *Lauschmann Gyulának* vagy kezdeményezésére, vagy munkásságára teszi. Ez a tegnapi felolvasás is szépen, lelkesen sikerült. A felolvasás elején meleg hangon emlékezett meg a felolvasó a Vörösmarty-kör fennállásának 40-ik évfordulójáról. *Lauschmann Gyula* tegnapi felolvasása az „*Lélsről és scaglászról*” szól. E két érzékszervet ismertette részleiben, majd áttért ezen két szerv által létrejött érzetekre, azoknak a lelki életre való hatására, jelentőségére. Igen érdekes képekkel tette szemléltethető tudományos előadását. Az izlés és szaglás nem első rangú szerveink, az ezek után szerzett érzeteink minőség sem legfontosabb szellemi és lelki érzetünkre, mégis azt mondhatjuk, hogy a felolvasás oly élénk, kedves és vonzó volt, hogy a több mint 4 órai előadás a szellemi élvezet szépségében s örömeiben szinte észrevétlenül múlt el. A felolvasás harmadik része a nyelv és orr, mint az izlés és szaglás érzékszerveinek ismertetéséből állott. A nyelv alakjáról kevesebbet, de az orr külső alakjáról, arról képzelt szellemi intelligenciáról, s szépségéről alkotott világtörténelmi fölfogásról, az „orr”-os és „nyelv”-es közmondásokról, az orr és nyelv megcsontolásáról, annak történelmi okairól és vegre a ki- és levágásról oly sokat tudott mondani a szellemes felolvasó, hogy szinte páratlanul, de rendkívül ügyességgel és zügő tapsok között fejezte be felolvasását. A felolvasás nagy fáradsággal készült, s szemléltető képek beszerzése meg különösen nehézségbe kerülhetett. Szinte kár, hogy e szép felolvasást aránylag kevesen hallgattak.

* Királyi hercegasszony a Besnyő-kiallításán. *Besnyő Béla* képkiallításának, amelyről már mi is megemlékeztünk, ritka illusztris vendége volt vasárnap, e hó 13-án délután. Valamivel 3 óra után *Erzsébet* királyi hercegnő férjével, *Lichtenstein* Alajos herceggel meglátogatta a Besnyő-tárlatot, amelyben aztán hosszabb időt töltött a két magasrangú műbarát. A látogatók *Besnyő* kalauzolás mellett figyelmes érdeklődéssel néztek végig a képeket s a szebb alkotásokról sok műterékkel nyilatkoztak. Különösen kinyerte a hercegasszony tetszést *Besnyő* egy Balatoni tája és *Mannhardt* Női tanulmányfője, amelyeket aztán meg is vett. Távotában a hercegi pár nagy elismeréssel nyilatkozott a képkiallításról s lekötelező kezeséggel közönte meg *Besnyő* kalauzölását. A nagys látogatósnak persze hamarosan híre ment a Nádor-után s a fejedelmi vendégnek aztán sok bämuloja akadt. A tetszetős kis tárlat, amelyet a vevők alaposan megdézsmáltak, ma zárul. A képeket, amiknek még nem akadt gazdájuk, szorgosan csomagolják s holnap el is viszik vissza Budapestre.

(—y.—s.)

Felelős szerkesztő: Dr. HELVEY LAJOS.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.